

Nova etnološka zbirka pri Koglotovih je oživila

Na domačiji Koglot v Vrtojbi je v petek, 21. oktobra 2022, bil poseben dan, saj je svoja vrata odprla nova etnološka zbirka, prva na območju Občine Šempeter-Vrtojba, a želja je, da ne bi bila zadnja.

Prvi termin otvoritve je bil zastavljen kot prvi dogodek v sklopu tradicionalne Boreljade, a je slaba vremenska napoved botrovala odpovedi takratne otvoritve. In ker je zaradi več sodelujočih na otvoritvi treba datum uskladiti, je nanese tako, da je otvoritev, namesto začetka Boreljade, tokrat zaključila to mesec trajajočo prireditev.

Kristina Furlan, ki je povezovala prireditev, je po napevu Mladinskega pevskega zbora Šempeter-Vrtojba in po uvodnih besedah k mikrofonu najprej povabila gostitelja, Mateja Koglota, ki je vsem prisotnim izrekel dobrodošlico ter se zahvalil vsem, ki so pomagali pri nastanku zbirke, tudi z darovanjem predmetov, ter zaključil z željo, da bi zbirka služila promociji kmetije Koglot, Vrtojbi ter seveda Občini Šempeter-Vrtojba.

O projektu Dediščina szi naše kašče je pregovorila Nina Fiorelli Derman iz občine Šempeter-Vrtojba, ki je vodilni partner v projektu. Ta se nahaja v dveh etažah gospodarskega poslopja domačije Koglotovih – v pritličju je obnovljen edinstven stari kotel za žganjekuho, v nadstropju pa predmeti in pohištvo iz vsakdanjega kmečkega življenja preteklega časa ter stare fotografije. Zbirko je uredilo društvo Tojva, pomagal je tudi Goriški muzej, promocijski film je izdelalo podjetje Video-pro, v izdelavi je promocijska zgibanka o novi etnološki zbirki ter postavitev spletne strani. V sklopu projekta pa bo izdelan tudi vodnik po nekaterih etnoloških zbirkah na območju LAS V objemu sonca. Prva etnološka zbirka na območju Občine Šempeter-Vrtojba, ki se bo še dopolnjevala, bo seveda vključena v širšo ponud-

bo promocije občine. Zaključila pa je z besedami, da ne gre le za ohranitev predmetov iz preteklega časa, ampak tudi in predvsem za izkaz spoštovanja do prednikov, do trdega dela ter za prenos znanj in vrednot na mlajše rodove ter zanamce. Zahvalila se je vsem, ki so kakorkoli prispevali in pomagali pri pripravi zbirke ter otvoritve.

Ivan Jedrlič, predsednik društva Tojva, ki je uredilo zbirko, je povedal, da je le malo manjkalo, da bi dragocene predmete, ki pričajo o preteklih časih, izgubili, zato je pozval vse prisotne, da predmete iz njihovih kašč ne zavržejo, ampak jih podarijo ter obogatijo zbirko, ali pa, če imajo posebno vrednost za lastnike, tudi posodijo za določen čas.

Sledil je ogled promocijskega filma, v katerem je predstavljen postopek od trgatve, stiskanja grozdja, spravila tropin do kuhanja žganja v obnovljenem kotlu za žganjekuho, ki temu namenu služi že od leta 1900 in je bil tudi edini uradni kotel z dovoljenji daleč naokoli. V filmu se nastopajoči družijo v ambientu nove etnološke zbirke in se skozi kartanje

pomenkujejo, kako je bilo včasih, opisujejo pretekla opravila, tudi gojenje sviloprejk (kavalirjev), kako je bilo nekoč s kuho žganja ... Takrat, še »pod Italijani«, ki so pred in po zaključku žganjekuhe zapečatili kotel ... in kako bo letos. »Tropine že čakajo, ma ni še cajt za kuhat šnopc ... je še preto plo ... mora stisnit mraz ... tam enkrat pred novim letom ...« Seveda brez predstavitve pridnih rok predstavnic nežnejšega spola tudi ne gre. Ob pomenkovanju o pravkar pečenem domačem kruhu in štravbah je pogovor med sogovornicama nane-

sel na vintolo – poseben kos pohištva, v katerim so vzhajali in mesili kruh ter ga, ko je bil pečen, tudi shranjevali. Sledil je odigran šalji pogovor med Šempetrko Vlasto in Vrtojbencem Matevžem, ki je prisotne nasmejale.

Cel otvoritveni dogodek so prepletale pesmi, ki jih je odpel Mladinski pevski zbor Šempeter-Vrtojba pod vodstvom zborovodkinje Mojce Maver Podbersič. In zbor je otvoritveni dogodek tudi zaključil, voditeljica pa je nato prisotne povabila na pokušino žganja. Seveda niso manjkale dobrote izpod pridnih rok Društva žena Vrtojba.

Pohvala organizatorjem, ki so poskrbeli, da je bil dogodek pristen, v domačem, avtohtonem okolju in da so izbrali nastopajoče iz svoje lokalne sredine.

OOZ Nova Gorica izdala Vodnik po etnoloških zbirkah na območju LAS V objemu sonca

OOZ Nova Gorica je v projektu LAS Dediščina szi naše kašče imela dve bistveni aktivnosti – promocijo projekta in tekočih aktivnosti, z objavami v tiskanih in spletnih medijih ter izdajo vodnika po sedmih etnoloških zbirkah na območju LAS V objemu sonca, med katerimi je tudi nova etnološka zbirka na domačiji Koglot v Vrtojbi.

Pri vsaki etnološki zbirki sta objavljeni dva fotografiji, tekst z opisom zbirke ter kontaktni podatki. Vodnik je izdan v nakladi 3.000 izvodov.

Vodnik po etnoloških zbirkah na območju LAS V objemu sonca

Dediščina szi naše kašče

Ohranjena dediščina v etnoloških zbirkah s pristnostjo predstavlja bogat delček preteklosti iz vsakdanjega življenja in govori zgodbe kulture bivanja naših dedov in babic.

Projekt LAS: Dediščina szi naše kašče – nova etnološka zbirka

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Projekt je sofinanciran iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja.

PROJEKT LAS: Z ZNANJEM DO TRAJNOSTNE PRIHODNOSTI NARAVNIH VIROV

»VZ-TRAJNOST«

6. oktobra se je v dvorani Zorana Mušiča v Bukovici, prostorih občine Renče-Vogrsko, odvijal zaključni dogodek projekta »VZ-TRAJNOST«, sofinanciran iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republike Slovenije.

Cilj projekta je bil spodbujanje in ohranjanje okolja in narave na območju občine Renče-Vogrsko ter širšem območju LAS V objemu sonca z namenom ohranjanja naravnih danosti okolja – avtohtonih vrst zelišč, spodbujanja trajnostne rabe naravnih virov, krepitev povezovanja različnih akterjev in ciljnih skupin – mladih, starejših in podjetnikov ter podpora trajnostnemu turističnemu razvoju na območju LAS kot perspektivno gospodarsko dejavnost ob pridobitvi znaka Zelene sheme.

Na zaključnem dogodku so bili predstavljeni rezultati projekta, podrobno je bila predstavljena analiza stanja varstva okolja na območju LAS V objemu sonca – ukrepi s področja varstva okolja in narave v Občini Renče-Vogrsko. V okviru dobrih praks in spodbujanja trajnostne rabe naravnih virov, je partner občina predstavil zasaditev vzorčnega zeliščnega vrta kot primer in možnost uporabe avtohtonih zelišč z namenom dviga turistične ponudbe pri ponudnikih z območja LAS-a.

Na zaključnem dogodku je lokalna turistična ponudnica predstavila lastno izkušnjo ob pridobivanju zelene znaka in ob zaključku so bila predstavljene tudi jedi z uporabo avtohtonih zelišč.

Več o zaključnem dogodku je objavljeno v prispevku Radia Robin, ki je dostopen na spletni povezavi: <https://www.robin.si/lokalne-novice/bo-prihodnost-zelena/>

Naložbo financira Republika Slovenija in Evropska Unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj